

Ze světa baptistů: 166. Lekce z nacistického Německa a dnešní zvěrstva

Svalit odpovědnost na jiné, odvrátit se a popřít

Ze světa baptistů

Lekce z nacistického Německa dnešním reakcím na zvěrstva

Doufám, že nacistické vyvraždění 6 milionů Židů během druhé světové války je široce a smutně uznávanou skutečností.

Ne tak známé, ale stejně pravdivé, je zabití dalších 5 milionů „nežádoucích“ lidí – homosexuálů, Cikánů (Romů a Sintů), tělesně a mentálně postižených, starých, nemocných, politických disidentů a dalších.

Aby nacisté dosáhli „eliminace“ 11 milionů osob, zřídili koncentrační tábory po celém Německu a na jím dobytých územích. Ne všechny byly navrženy jako vyhlazovací tábory, ale všechny se v různé míře podílely na zabíjení lidí.

Po skončení války byla ohavná povaha těchto táborů plně odhalena prostřednictvím fotografií, filmu, svědectví osvobozujících spojeneckých vojáků a příběhů, které vyprávěli přeživší.

Generál Dwight D. Eisenhower tehdy donutil německé občany navštívit tyto tábory, prohlédnout si tato zvěrstva a čelit pozůstatkům hrůz spáchaných v těchto táborech.

Žádný z oněch návštěvníků nepopíral zlou nelidskost toho, co viděli, ale v následujících letech většina Němců nabídla podle Roberta P. Ericksena v knize *Spoluúčast na holocaustu: církve a univerzity v nacistickém Německu* trojí odpověď nebo racionalizaci těchto zvěrstev.

Nejčastější odpovědí bylo svalit vinu za tyto zločiny na malou skupinu zločinců nahoře – Adolfa

Hitlera, Heinricha Himmlera a Josepha Goebbelse.

Druhou reakcí bylo rozptýlení odpovědnosti mezi různé skupiny, společenské a politické tlaky nebo historické náhody – jejichž kombinace účinně zbavila odpovědnosti každého konkrétního občana.

Častou obranou bylo „Nevěděli jsme o tom!“

Nakonec přišla odpověď, že o tom odmítali mluvit, pohřbili nepříjemné, trapné vzpomínky a prostě se tomu otočili zády.

„Abraham Joshua Heschel měl pravdu: „Někteří jsou vinni; všichni jsou zodpovědní.“

Tyto tři strategie bychom mohli přeformulovat takto: *delegovat* nahoru (na výše postavené lidi), *odvrátit* se (od bližních) a *popřít* to.

S malou představivostí lze vidět, že tyto strategie fungují i dnes v reakci na naše vlastní dnešní morální výzvy.

Vezměme si zlo páchané na dětech s hnědou pletí, umístěných v klecích na jižní hranici USA nebo muže černé pleti zavražděného při běhání v Georgii nebo jiného muže povaleného na ulici v Minnesotě s policistovým kolenem na krku.

Přidejme svatokrádežnou vulgárnost prezidentské fotografie mávajícího Biblí před kostelem na washingtonském náměstí Lafayette Square, jeho cesta na krátkou procházku od Bílého domu byla uvolněna poté, co byli pokojní demonstranti násilně vytlačeni z této oblasti.

Ne, toto nejsou nacistické koncentrační tábory, ale jsou to místa morální hranice života a smrti dnešní americké integrity.

Za tyto situace mohu obvinít z lhostejnosti k rasismu a rasové nespravedlnosti lidi ve Washingtonu nebo orgány mého státu, okresu nebo města. Mohu odpovědnost *delegovat* (na vysoce postavené lidi): „Kdybychom měli pořádné vedení, neměli bychom takový nepořádek!“

Nebo mohu říci, že tyto problémy jsou s námi odjakživa, jen jsou nyní zveličovány a politizovány nebo překrucovány tiskem a čipovanými pitomci s kamerami v mobilních telefonech, nebo mohu protestovat, že v příběhu je pravděpodobně ještě něco víc.

Mohu se *odvrátit* (od bližních): „Nikdo, koho znám, to nedělá!“

Nebo mohu diskrétně vyjádřit tichý nesouhlas s těmito činy, překliknout na jiný kanál, když se mi tato témata objeví na monitoru, a zůstat zticha, když je nějaký dobroděj nevkusně vytáhne na světlo. Mohu *popřít* nespravedlnost pokrčením ramen a rychlým ústupem. „Prostě na to zapomeň!“

Ericksen uvádí, že uplynulo 40 let, než mnoho Němců přijalo svou do té doby dobře zdokumentovanou spoluúcast na nacistických hrůzách, novináři pro to museli vytvořit jazyk lámající osmislabičné slovo *Vergangenheitsbewältigung*, aby popsali obtížný úkol, jak se vyrovnat s obviňující minulostí a překonat ji.

Bible má kratší slovo: pokání.

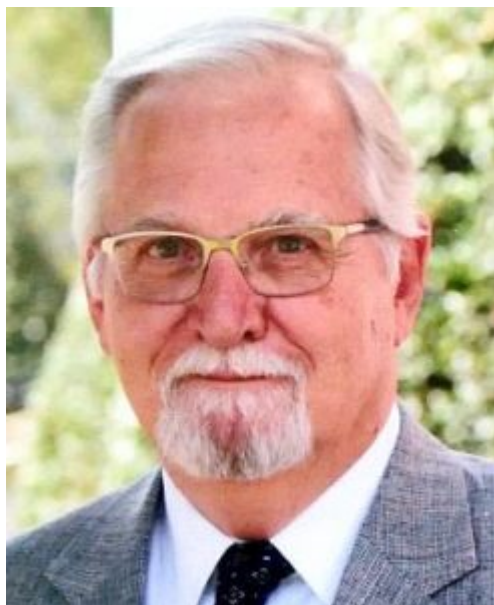
Je levné a snadné odsoudit morální poklesky minulé generace a lidí. Hodit kamenem. Výzvou však je, vidět se v nich – a činit dnes spravedlivé činy, které zítra nepřinesou žádnou lítost.

Abraham Joshua Heschel měl pravdu:

„Někteří jsou vinni;
všichni jsou zodpovědní.“

Dan Day

[Baptist News Global](#)

San Day

Dan Day je emeritním kazatelem First Baptist Church v Raleigh v Severní Karolíně a bývalým profesorem kázání a uctívání na Campbell University Divinity School.

Dan Day je také autorem knih *Finding the Gospel: A Pastor's Disappointment and Discovery* a *Lively Hope: A Taste of God's Tomorrow*.

Pokud jste v článku zaznamenali chybu nebo překlep, dejte nám, prosím, vědět prostřednictvím kontaktního formuláře. Děkujeme!

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)